

Florin Ioniță (coordonator)

Elena Cârstocea • Monica H. Columban • Dorina Kudor • Lenuța Sfirlea

Limba și literatura română

caietul inteligent

Comunicare orală. Lectură. Redactare.

Elemente de construcție a comunicării. Elemente de interculturalitate

5

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
DE EVALUARE ÎNIȚIALĂ 1	6
DE EVALUARE ÎNIȚIALĂ 2	8
COMUNICARE ORALĂ	10
Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător	11
Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)	12
Unitățile comunicării: actele de limbaj; perechile de adiacență	13
Elemente paraverbale și nonverbale ca mărci ale personalității individului	14
Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral	15
Strategii de ascultare activă	16
Atitudini comunicative: atenție, empatie	17
EVALUARE	18
LECTURĂ	19
Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, explicativ	20
Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă	24
Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei	26
Textul narativ. Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu (1)	28
Textul narativ. Narativul literar. Acțiune, personaj, timp, spațiu (2)	30
EVALUARE	32
Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu (1)	33
Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu (2)	35
EVALUARE	37
Narativul în texte multimodale (text și imagine: banda desenată)	38
Textul descriptiv (literar/nonliterar)	40
Textul explicativ	42
EVALUARE	44
Strategii de comprehensiune: inferențe simple, predicții, împărtășirea impresiilor de lectură	45
Strategii de interpretare: răspuns afectiv, mesaj, interpretarea limbajului figurat	47
Interese și atitudini față de lectură	49
EVALUARE	51
REDACTARE	52
Etapile scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere	53
Descoperirea unor subiecte din universul familiar	55
Restrângerea unor teme la aspecte particulare	56
Încadrarea în subiect	57
Prezentarea textului	58
Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei	59
Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe	61
Stil: corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație	62
EVALUARE	64
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	65
Gramatică. Enunțul. Punctuația enunțului	66
Enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative	67
Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată	68
Propoziția afirmativă. Propoziția negativă	69
EVALUARE	70
Predicatul verbal (I)	71
Predicatul verbal (II)	72
Subiectul exprimat – simplu și multiplu (I)	73
Subiectul exprimat – simplu și multiplu (II)	74
Atributul (I)	75
Atributul (II)	76
EVALUARE	77

Verbul. Flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul	78
Verbul. Moduri verbale: indicativ, imperativ	79
Verbul. Timpurile modului indicativ (1).....	80
Verbul.	81
Timpurile modului indicativ (2)	81
Verbul. Modul indicativ. Structura timpurilor verbale compuse	82
Verbul. Modul indicativ. Timpuri simple și compuse	83
EVALUARE	84
Substantivul. Gen, număr	85
Substantivul. Tipuri de substantive: comun, propriu	86
Substantivul. Categoria determinării. Articol hotărât, nehotărât	87
Substantivul. Posibilități combinatorii ale substantivului (substantiv + atribut)	88
Aplicații. Substantiv, articol	89
Prepoziția	90
EVALUARE	91
Pronumele. Pronumele personal. Gen, număr, persoană	92
Pronumele. Pronumele personal de politețe.....	93
Pronumele. Flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul.....	94
Pronumele personal. Ortoepie, ortografie	95
EVALUARE	96
Adjectivul	97
Gradele de comparație.....	98
Articolul demonstrativ.....	99
Acordul adjectivului cu substantivul.....	100
Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal).	
Aspecte normative (1).....	101
Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal).	
Aspecte normative (2).....	102
EVALUARE	103
Ortografie. Ortoepie. Alfabetul limbii române. Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic	104
Dicționarul. Articolul de dicționar.....	105
Fonetică Tipuri de sunete: vocală, consoană, semivocală.....	106
Corespondența sunet – literă	107
Silaba	108
Accentul	109
EVALUARE	110
Vocabular. Cuvântul, unitate de bază a vocabularului.....	111
Cuvântul și contextul. Forma și sensul cuvintelor.....	112
Categorii semantice: sinonime, antonime	113
Câmpul lexical	114
EVALUARE	115
Variație stilistică. Limba standard. Normă și abatere	116
Istoria cuvintelor. Variații ale formelor și ale sensului în timp	118
EVALUARE	119
Elemente de interculturalitate.....	120
Identitate personală. Identitate națională. Diversitate culturală și lingvistică	121
Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală.	122
Modele comportamentale în legende greco-latine.....	124
EVALUARE	126
Test de evaluare finală (1)	129
Test de evaluare finală (2)	131
Variantă de teză (I).....	133
Variantă de teză (II).....	135
Variantă de teză (III).....	137
Variantă de teză (IV).....	139

TEST DE EVALUARE INIȚIALĂ 1

Numele și prenumele elevului: _____

Autoevaluare: _____

Data susținerii testului: _____

Nota profesorului: _____

Din oficiu se acordă **10 puncte**

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **12 puncte**.

Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I

(51 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A fost odată un morar, care era sărac, dar avea o fată frumoasă. Odată se întâlni cu împăratul și îi zise:

— *Măria Ta, eu am o fată care poate toarce, din paie, fire de aur.*

Împăratul zise morarului:

— *Mi-ar plăcea meșteșugul ăsta al ficei tale și, dacă e așa de dibace după cum spui, adu-o mâine la palat ca s-o pun la încercare.*

A doua zi morarul veni cu fata și împăratul o duse într-o încăpere plină cu paie.

— *Apucă-te de lucru și, dacă până mâine-dimineață nu vei fi tors din paiele astea fire de aur, o să pun să te omoare.*

Rămasă singură, biata fată începu să plângă. Deodată...

(Frații Grimm, *Fata morarului*)

A. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

7x2p = 14 puncte

1. Cuvântul *împăratul* conține:

a. 4 vocale și 4 consoane;

b. 4 vocale și 5 consoane;

c. 5 vocale și 5 consoane.

2. Cuvântul *ficei* conține:

a. o silabă;

b. două silabe;

c. trei silabe.

3. Sensul asemănător al cuvântului *dibace* este:

a. hotărâtă;

b. pricepută;

c. săritoare.

4. Sensul opus al verbului *să plângă* este:

a. să se întristeze;

b. să râdă;

c. să suspine.

5. Cuvântul subliniat din structura *nu vei fi tors din paiele astea fire de aur* este:

a. adjectiv;

b. substantiv;

c. adverb.

6. Subiectul propoziției *mi-ar plăcea meșteșugul ăsta al ficei tale* este:

a. *mi*;

b. *meșteșugul*;

c. *ficei*.

7. Textul de mai sus este:

a. literar;

b. nonliterar.

B. Pe baza textului citat, răspunde, în câte un enunț, la următoarele întrebări:

5x3p = 15 puncte

1. Cine era tatăl fetei?

.....

2. Ce află împăratul de la morar despre fată?

.....

3. De ce îi cere împăratul morarului să-i ducă fata la palat?

.....

4. Ce face fata când rămâne singură?

.....

5. În cazul în care fata nu ar reuși să ducă misiunea la bun sfârșit, împăratul ar porunci să fie omorâtă. Exprimă-ți acordul sau dezacordul cu privire la acest aspect. Argumentează în 20 – 30 de cuvinte.

.....

.....

.....

.....

C. Transcrie, în spațiul punctat, forma corectă dintre paranteze. Taie cu o linie forma greșită.

22 de puncte

În luna _____ (mai/m-ai) am plecat cu părinții la un hotel, pe țărmul mării. _____ (Neam/Ne-am) distrat foarte bine acolo. (Întro/ într-o) _____ dimineață, mama _____ (mia/mi-a) făcut o fotografie pe faleză. Soarele (sa/ s-a) _____ văzut (la/l-a) _____ orizont. Parcă ieșea din marea (ce-a/cea) _____ albastră. (Bine înțeles/bineînțeles) _____ că am admirat și (pescăruși/pescărușii) _____ care zburau pe (deasupra/de asupra) _____ apei. (Aierul/aerul) _____ era foarte curat.

Partea a II-a

(27 de puncte)

Scrie o continuare de 60 – 80 de cuvinte a poveștii *Fata morarului* de Frații Grimm.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TEST DE EVALUARE ÎNȚIALĂ 2

Numele și prenumele elevului: _____

Autoevaluare: _____

Data susținerii testului: _____

Nota profesorului: _____

Din oficiu se acordă **10 puncte**

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **12 puncte**.

Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I

(48 de puncte)

Citește cu atenție textul:

Sărind în joacă de pe o creangă pe alta, veverița căzu drept pe spinarea unui lup adormit. Lupul sări în picioare și vru s-o mănânce. Veverița se rugă:

— Lasă-mă, lupule, să plec.

Lupul îi spuse:

— Bine, am să te las, dar numai cu condiția să-mi spui de ce voi, veverițele, sunteți atât de vesele. În timp ce pe mine mă încolțește neconținut urâtul, de câte ori mă uit la voi, vă văd zburând și zbenguindu-vă prin crengile de sus ale copacilor.

Veverița îi spuse:

— Mai întâi lasă-mă să mă urc în copac, iar de acolo ți-o spun, căci aici mi-e frică de tine.

Lupul o lăsă, iar veverița se cățăără în copac și de acolo îi spuse:

— Urâtul te încolțește, fiindcă ești rău. Răutatea îți mistuie inima. Pe când noi suntem vesele, fiindcă suntem bune și rău nu facem nimănui.

(Lev Tolstoi, *Lupul și veverița*)

A. Scrie răspunsuri pentru următoarele cerințe:

1. Subliniază varianta corect despărțită în silabe: 3x2p = 6 puncte

a. cre-an-gă/crean-gă;

b. con-di-ți-a/con-di-ția;

c. ră-u-ta-tea/rău-ta-tea.

2. Scrie câte un cuvânt cu sens asemănător pentru cuvintele:

3x2p = 6 puncte

a. vesele – _____

b. frică – _____

c. fiindcă – _____

3. Completează tabelul următor, precizând partea de vorbire pentru fiecare dintre cuvintele scrise în coloana din stânga: 3x2p = 6 puncte

cuvântul	partea de vorbire
căzu	
(la) voi	
(ale) copacilor	

4. Subliniază predicatul propoziției *Veverița îi spuse*.

3 puncte

5. Scrie un enunț în care substantivul *răutate* să fie subiect, ca parte de propoziție.

3 puncte

.....

B. Pe baza textului citat, răspunde la următoarele cerințe:

1. Transcrie o sintagmă prin care lupul le caracterizează pe veverițe. 3 puncte

.....

2. Formulează o idee principală din fragmentul marcat cu chenar. 3 puncte

.....

3. Exprimă-ți, în 20 – 30 de cuvinte, părerea despre învățătura pe care o transmite ultima replică a veveriței. 3 puncte

.....

.....

.....

C. Completează enunțurile cu forma corectă dintre paranteze. Taie cu o linie forma greșită. 15 puncte

(Copii/copiii) _____ vor (pornii/porni) _____ spre școală.

Va trebui (să fii/să fi) _____ ascultător.

(Nu șoptii/șopti) _____ la test.

Fata (aceea/aceia) _____ e cuminte.

PARTEA a II-a

(30 de puncte)

Redactează o compunere de 8 – 10 rânduri, în care să folosești trei cuvinte alese de tine din textul dat la Partea I. Tema compunerii este la alegerea ta. Dă un titlu potrivit compunerii.

Cuvinte selectate:,, ;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Comunicare orală

Competențe generale.

Competențe specifice

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral
- 1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite
- 1.3. Identificarea unor elemente paraverbale și nonverbale, în funcție de situația de comunicare
- 1.4. Realizarea unei interacțiuni verbale cu doi interlocutori, folosind strategii simple de ascultare activă și manifestând un comportament comunicativ politicos față de interlocutor(i)
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise
- 4.1. Utilizarea achizițiilor sintactice și morfologice de bază ale limbii române standard pentru înțelegerea și exprimarea corectă a intențiilor comunicative
- 4.2. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 4.3. Monitorizarea propriei pronunții [...] și a pronunției [...] celorlalți, valorificând achizițiile fonetice de bază

COMUNICARE ORALĂ

Roluri în comunicare: vorbitor, ascultător

Ascultă cu atenție textul citit de colegul/colega ta:

Mama:

Tu ești o floare, eu sunt o grădină,
Eu sunt un port, tu ești o mare,
Copilul meu!

Copilul:

Tu ești o dimineață, eu sunt o rază de soare,
Eu sunt o privighetoare, tu ești un cuib,
Mama mea!

(***, Dialog)

I Scrie, în spațiul liber din dreptul fiecărei cifre, litera care corespunde rolului de vorbitor, respectiv de ascultător, în replicile selectate din textul dat.

1. ... Tu ești o floare, eu sunt o grădină
2. ... Eu sunt o privighetoare, tu ești un cuib

- A. Mama este ascultător, copilul este vorbitor.
- B. Mama este vorbitor, copilul este ascultător.
- C. Mama este vorbitor, copilul este vorbitor.

Timp pentru rezolvarea cerinței: 3 minute

II Desenează câte o imagine care să surprindă elemente ale naturii asociate mamei și copilului, valorificând conținutul textului.

Mama	Copilul

Timp pentru rezolvarea cerinței: 5 minute

III Citiți, în perechi, în fața colegilor, textul *Dialog*.

1. Completează enunțurile cu răspunsuri referitoare la momentul când ați citit textul:
 - a. Colegii mei au avut rolul de
 - b. Eu am avut rolul de
2. Ascultătorii au fost (de ex.: atenți/neatenți).
3. În vocea mea, am simțit (de ex.: încredere, calm, frică).

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 3 minute

IV Acordă câte un calificativ colegilor care au citit textul în fața clasei.

Calificativ	Pronunția corectă a cuvintelor	Volumul vocii	Postura corpului	Expresivitatea intonației
👉 foarte bine				
👉 bine				
👉 mai exersează				

Timp pentru rezolvarea cerințelor: 2 minute

Reguli de acces la cuvânt (întreruperi, suprapuneri, luarea/predarea cuvântului, așteptarea rândului la cuvânt)

Citește cu atenție textul următor:

Paul și părinții lui se urcă în mașină și pleacă spre cabana lor preferată de la munte.
— În două ore ajungem la caba..., zicea tatăl, dar Paul îl întrerupe brusc.
— Vreau să oprim la fântâna de pia..., cu apă rece ca gheața, se grăbi mama să adauge.
— Să poposim acolo o jumătate de oră, tată, ca să...
— Să iei puțină apă rece în termos? interveni mama.
— O, nuuu!... Siguur! se îngămădiră tatăl și Paul să răspundă deodată.
— Să vorbim pe rând, zâmbi mama.
— Altfel, frâna mașinii se va simți stresată, glumi tatăl.
— Te rog, tată... Ce doreai să spui?

(***, Călătoria)

I Citește fiecare dintre următoarele afirmații și încercuiește litera A, dacă o consideri adevărată, sau litera G, dacă o consideri greșită:

1. A G În primele două replici, Paul îl întrerupe pe tatăl său, iar mama îl întrerupe pe Paul.
2. A G În replica a cincea, Paul și mama vorbesc în același timp.
3. A G În ultima replică, Paul își așteaptă rândul să vorbească.
4. A G Cei trei participanți la dialog respectă regulile de acces la cuvânt.
5. A G Replica a șasea cuprinde o regulă de acces la cuvânt.

Țimp pentru rezolvarea cerinței: 5 minute

II Realizați, în echipe de trei colegi, o scenetă, folosind doar replicile din textul Călătoria (eliminați explicațiile povestitorului). Jucați sceneta în fața colegilor.

Țimp pentru rezolvarea cerinței: 8 minute

III Completează tabelul de mai jos cu câte două afirmații pe care le consideri potrivite pentru comportamentul vorbitorilor într-un dialog/conversație.

Așa da!	Așa nu!

Țimp pentru rezolvarea cerinței: 2 minute